

Bruxelles, 23. studenoga 2021.
(OR. en)

14046/21

Međuinstitucijski predmet:
2008/0140(CNS)

SOC 662
ANTIDISCRIM 99
MI 859
JAI 1255
FREMP 268

IZVJEŠĆE

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	13394/21
Br. dok. Kom.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Predmet:	Prijedlog direktive Vijeća o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju – izvješće o napretku

I. UVOD

Komisija je 2. srpnja 2008. donijela prijedlog direktive Vijeća kojim se zaštita od diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije želi proširiti na područja izvan zapošljavanja. Nadopunjujući postojeće zakonodavstvo EZ-a¹ u tom području, predloženom horizontalnom direktivom o jednakom postupanju zabranila bi se diskriminacija na navedenim temeljima u sljedećim područjima: socijalnoj zaštiti, što uključuje i socijalno osiguranje i zdravstvenu zaštitu, obrazovanju te pristupu robi i uslugama, što uključuje i stanovanje.

¹ Posebno direktive Vijeća 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.

Velika većina delegacija prijedlog je u načelu pozdravila, a mnoge su poduprle činjenicu da se njime postojeći pravni okvir želi upotpuniti radom na svim četirima temeljima diskriminacije s pomoću horizontalnog pristupa.

Većina delegacija potvrdila je važnost promicanja jednakog postupanja kao zajedničke vrijednosti u EU-u. Nekoliko je delegacija posebice naglasilo važnost prijedloga u kontekstu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Međutim, neke delegacije radije bi dale prednost ambicioznijim odredbama u pogledu invaliditeta.

Premda naglašavaju važnost borbe protiv diskriminacije, neke su delegacije u prošlosti dovele u pitanje potrebu za prijedlogom Komisije, koji vide kao narušavanje nacionalne nadležnosti za određena pitanja i smatraju ga oprečnim načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti. Neke delegacije također su zatražile pojašnjenja i izrazile zabrinutost, posebno u vezi s nedostatkom pravne sigurnosti, podjelom nadležnosti te praktičnim, financijskim i pravnim učinkom prijedloga.

Dvije delegacije zadržale su opću rezervu u pogledu prijedloga kao takvog.

Zasad su sve delegacije zadržale opću analitičku rezervu na tekst.

Delegacije CZ i DK zadržale su parlamentarnu analitičku rezervu. Iako podupire traženje kompromisa, Komisija je u ovoj fazi potvrdila svoj izvorni prijedlog i zadržala analitičku rezervu na sve njegove promjene.

Europski parlament donio je svoje mišljenje 2. travnja 2009.² u okviru postupka savjetovanja. Nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona 1. prosinca 2009. prijedlog je sada obuhvaćen člankom 19. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te je stoga u Vijeću, nakon dobivanja *suglasnosti* Europskog parlamenta, potrebna jednoglasnost.

² Vidjeti dokument A6-0149/2009. Sadašnji saziv Parlamenta izvjestiteljicom je imenovao Alice Kuhnke (SE / Zeleni / Europski slobodni savez).

II. RAD VIJEĆA TIJEKOM SLOVENSKEG PREDSEDANJA

Nakon što se u svibnju raspravljalo o novom, sveobuhvatnom kompromisnom prijedlogu³, slovensko predsjedništvo podnijelo je smjernice⁴ s nizom pitanja usmjerenih na tri glavna neriješena pitanja, a to su posebice: 1) *supsidijarnost*, 2) *odredbe o invaliditetu (troškovi provedbe i usklađenost s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom)* i 3) *pravna sigurnost*. Delegacije su o tim pitanjima raspravljale na neformalnom sastanku članova i članica Radne skupine za socijalna pitanja.⁵ Rasprava se može sažeti⁶ na sljedeći način:

1. **Supsidijarnost (posebno članak 2. stavak 8. i članak 3. stavci 1. i 2. te uvodna izjava 16.)**

- a) **Postoji li prava ravnoteža između supsidijarnosti i zaštite od diskriminacije u okviru prava EU-a?**
- b) **Postoji li prava ravnoteža između zaštite od diskriminacije s jedne strane i zaštite prava kao što su poštovanje privatnog i obiteljskog života, sloboda udruživanja i sloboda medija s druge strane?**

Niz delegacija smatrao je da je najnovijim tekstom općenito postignuta prava ravnoteža između supsidijarnosti i drugih pitanja (posebice zaštite od diskriminacije na razini EU-a i zaštite prava kao što su poštovanje privatnog i obiteljskog života, sloboda udruživanja i sloboda medija). Međutim, neke su delegacije ujedno smatrale da je potrebno dodatno doraditi tekst.

Druge delegacije izrazile su bojazni povezane sa supsidijarnošću i pravnom sigurnošću te su potvrdile potrebu za zaštitom nadležnosti država članica, među ostalim u sektorima kao što je obrazovanje.

³ Dok. 8549/21. Vidjeti i dokumente 9108/21 i 9109/21.

⁴ Dok. 12398/21.

⁵ 27. listopada 2021. Zbog posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 sastanak je održan u virtualnom obliku.

⁶ Za ostale detalje vidjeti 13394/21.

Istodobno su neke druge delegacije smatrale da je tekst previše razvodnjen, čime se umanjuje zaštita koja se njime pruža i potencijalno otvaraju vrata diskriminaciji u područjima kao što su bračno i obiteljsko pravo.

Osim toga, jedna je delegacija željela da se pojam „intersekcionalnost” ponovno uvede u tekst.

Podupirući postojeći tekst kao osnovu za daljnju raspravu, predstavnik Komisije potvrdio je važnost poštovanja načela supsidijarnosti, koje treba razmotriti u uvodnim izjavama prijedloga, kao i uloge Suda Europske unije. Pri odgovaranju na primjedbe delegacija predstavnik Komisije objasnio je sljedeće:

- sve *komercijalne* djelatnosti obuhvaćene su Direktivom u kontekstu ekonomije dijeljenja,
- Direktivom se samo namjeravao osigurati jednak *pristup* obrazovanju, bez zadiranja u nacionalne nadležnosti i
- Direktivom bi se mogle obuhvatiti samo osnove za diskriminaciju obuhvaćene člankom 19. UFEU-a.

2. Troškovi provedbe (posebno članak 15. i uvodne izjave 19.ca, cb i cc)

- (a) Možete li poduprijeti odredbe kojima se državama članicama daje pravo da zatraže privremeno izuzeće od zahtjeva za osiguravanje razumne prilagodbe? Kako biste željeli da se te odredbe dorade?**

(b) Možete li navesti primjere konkretnih situacija koje želite da budu obuhvaćene, imajući na umu činjenicu da je nepostojanje nepotrebnog ili nerazmjernog opterećenja već uključeno u pojam „razumna prilagodba”?

Neke su delegacije u duhu kompromisa bile spremne razmotriti ideju privremenog izuzeća od zahtjeva da se osigura razumna prilagodba za osobe s invaliditetom. Međutim, pitanja koja zahtijevaju daljnju raspravu uključuju potrebu za utvrđivanjem primjenjivih kriterija i usklađenost Direktive s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Kao moguću alternativu izravnom privremenom izuzeću jedna delegacija predložila je ideju privremene suspenzije primjenjivih sankcija. Druga delegacija navela je mogućnost ograničavanja izuzeća samo na novu robu i usluge.

Niz drugih delegacija nije mogao podržati predloženo privremeno izuzeće jer bi se njime vjerojatno umanjila zaštita od diskriminacije osoba s invaliditetom. U tom su kontekstu određene delegacije izrazile mišljenje da je pojam „nerazmjerno opterećenje” dostatna zaštita od pretjerano zahtjevnih obveza. Istaknule su da se u Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom načelo razumne prilagodbe primjenjuje na konkretne situacije i temelji na analizi nerazmjernog opterećenja u određenom trenutku te su podsjetile da su odredbe sadržane u Nacrtu direktive već ublažene tijekom prethodnih rasprava (npr. ukidanjem primarnih obveza u području infrastrukture).

Jedna delegacija upozorila je na konkurentske prednosti do kojih bi moglo doći kad bi se u određenim državama članicama odobravalu izuzeća, a u drugima zadržavala stroža pravila.

Nekoliko delegacija smatralo je da postoji potreba za dodatnom analizom i pojašnjenjima predložene klauzule o izuzeću.

Uvažavajući bojazni delegacija u vezi s gospodarskim troškom provedbe odredaba o invaliditetu sadržanih u Direktivi, predstavnik Komisije naglasio je da bi izuzeće, koje treba smatrati polazištem za postizanje kompromisa, trebalo podlijetati jasnim uvjetima koje države članice trebaju primjenjivati.

Nekoliko delegacija izrazilo je žaljenje zbog uklanjanja pojma „pristupačnost” iz teksta jer je time umanjena zaštita koja se pruža osobama s invaliditetom, dok su u Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom uključeni i pojam „razumna prilagodba” i pojam „pristupačnost”. Nekoliko delegacija također je izrazilo žaljenje zbog toga što je iz teksta uklonjen pojam „univerzalni dizajn” kojim bi se omogućio širi pristup jednakom postupanju prema osobama s invaliditetom.

Podupirući postojeći tekst kao osnovu za daljnji rad, predstavnik Komisije podsjetio je da izvorni prijedlog ne sadržava detaljne odredbe o pristupačnosti te da je glavni cilj bio osigurati da pristup različitim bitnim područjima obuhvaćenima Direktivom bude nediskriminirajući.

(c) Jeste li zadovoljni usklađenošću postojećeg teksta s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom?

Nekoliko delegacija smatralo je da je tekst općenito dovoljno usklađen s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Međutim, nekoliko drugih delegacija nije bilo u to uvjereni te se boji pravne nesigurnosti i upozorava na negiranje ili ublažavanje odredaba instrumenta UN-a.

Predstavnik Komisije istaknuo je da se Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom primjenjuje u svakom slučaju i da bi predložena Direktiva doprinijela njezinoj provedbi, ali da ona sama po sebi ne predstavlja provedbeno zakonodavstvo.

3. Pravna sigurnost (posebno članak 2. stavci 7. i 7.a)

Možete li poduprijeti odredbe o dopuštenim razlikama u postupanju u pružanju usluga osiguranja, bankovnih i drugih financijskih usluga na temelju „dobi” ili „zdravstvenog stanja koje može biti povezano s invaliditetom osobe”? Ako je vaš odgovor niječan, što bi trebalo promijeniti kako bi se vaše bojazni uzele u obzir?

Nekoliko delegacija poduprlo je postojeći tekst kao osnovu za daljnju raspravu, podložno svakoj potrebnoj doradi i pojašnjenjima. Jedna delegacija snažno je istaknula važnost jasnog razlikovanja „invaliditeta” od „zdravstvenog stanja”. Druga je delegacija iznijela stajalište da razlika u postupanju na temelju dobi osobe ili zdravstvenog stanja koje može biti povezano s invaliditetom osobe vjerojatno nije u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Ostale delegacije potvrdile su legitimnost uzimanja u obzir dobi i zdravlja, primjerice pri izračunu premija osiguranja, te su istaknule važnost jamčenja objektivne i razumne prirode razlika u postupanju. U tom je kontekstu jedna delegacija naglasila i potrebu za rješavanjem pitanja upotrebe umjetne inteligencije u donošenju odluka od strane pružatelja usluga.

III. ZAKLJUČAK

Iako je tijekom rasprava ostvaren određeni napredak na temelju najnovijeg teksta, jasno je da postoji potreba za opsežnim daljnjim radom prije nego što se u Vijeću bude mogla postići potrebna jednoglasnost.